

Fractievoorzitter Coen Sleddering bij het Kaderdebat van 7 juli 2020

Alleen het uitgesprokene geldt.

Voorzitter,

De jaarrekening 2019

Nog maar net bijgekomen van de beslissing van dit college, gesteund door de meerderheid van de raad, om voor minstens €6 miljoen een salamanderpad over de A4 aan te leggen moeten wij ons alweer bezighouden met de financiële positie van de gemeente Rijswijk. Als je minstens €6 miljoen over hebt voor zo'n salamanderpad, dan moet die financiële positie wel uitstekend zijn, zeker als je als college ook niet zenuwachtig wordt van een eerste tegenvaller bij het Huis van de Stad van €4 miljoen. Dan moet het geld wel tegen de plinten klotsen.

Helaas is dit niet het geval. 2019 was een beroerd financieel jaar. Een tekort van een kleine €5 miljoen en het college heeft dit laten gebeuren door niet tijdig in te grijpen door direct bezuinigingen door te voeren en/of uitgavenstops af te kondigen. Er is een late poging gedaan in 2019, maar de doelstelling is bij lange na niet gehaald. Bovendien is er vooral bezuinigd door het leegplukken van reserves, de gemakkelijke weg. Met visie en ambitie het tij keren, dat is niet gebeurd.

Maar goed, dat is geen kwaliteit die aan dit college is gegeven. Dat bleek al uit het inhoudsloze programma waarmee dit college de stad denkt te kunnen besturen. Het blijkt zo dadelijk ook nog wel als we komen te spreken over de halfjaarrapportage en de kadernota.

Maar stel dat het college alleen de ambitie zou hebben om op een verstandige manier op de winkel te passen. Laten we het anders 'de boel op orde brengen' noemen. Ook dat lukt al niet. De VVD Rijswijk moet helaas net als vorig jaar constateren dat de boel financieel en organisatorisch niet 'op orde is' en dat was nu net het motto van dit college. De VVD Rijswijk heeft in november middels een motie een tool aangeboden waarmee iedere uitgave getoetst kon worden of er een bijdrage was aan 'de boel op orde brengen'. Het college vond dat echter niet nodig, want zo werkte het college al. Niets is minder waar. En ook de accountant heeft dat nog maar eens vastgesteld in de bevinden over 2019.

Een paar citaten:

- 'Wij constateren hierbij dat de kennis bij de afdeling interne beheersing en financiële verantwoording erg beperkt is.'
- 'De kwaliteit van de jaarrekening en het jaarrekeningdossier moet verbeterd worden.'
- 'Het is lastig te toetsen of de informatie bij tussentijdse cijfers betrouwbaar is.'
- 'Het Contractenregister wordt niet geanalyseerd op volledigheid.'
- 'Wij hebben reeds een aantal jaren geconstateerd dat er geen subsidiecoördinatie is. Hierdoor ontstaan er verschillen in de verstrekking en vaststelling van de subsidies.'

Als de accountant dit soort woorden spreekt dan is het echt goed mis met het *in control* zijn van de gemeente en bij de gemeentelijke organisatie. Hoe zit het nu eigenlijk met het samenvoegen van control binnen het sociaal domein en de overige afdelingen? En hoe is het mogelijk dat ook dit jaar weer onrechtmatigheid is geconstateerd bij aanbestedingen, waardoor er weer een accountantsverklaring komt met een beperking?

Voorzitter, we kunnen er lang en kort over praten. Maar de VVD Rijswijk moet simpelweg constateren dat 2019 een duur verloren jaar is geweest.

Halfjaarrapportage 2020/Kadernota

Voorzitter,

Ook in het halfjaarbericht 2020 ziet de VVD Rijswijk geen verbeteringen. Sterker nog, het verwachte overschotje van €180.000 euro is alweer omgeslagen naar een tekort van €3,1 miljoen. Hoe snel kan het gaan. Volgens het college zullen wij 2020 door de te nemen maatregelen wel met een positief saldo afsluiten. Vind u het vreemd dat de VVD Rijswijk dit niet gelooft, gelet op de prestaties van dit college tot nu toe en de bevindingen van de accountant?

U probeert weer te wijzen naar het landelijke beleid waardoor dit allemaal ontstaat. Bij sommige onderdelen klopt dat, maar dat ontslaat u niet van de plicht om dan de kosten ergens anders en op

plekken die u wel kunt beïnvloeden te beperken. In het sociaal domein zijn er naast wettelijke taken ook zaken die in Rijswijk bovenop de wettelijke taken worden verricht en daar kunt u wel degelijk ingrijpen. Dan moet je wel weten waar het over gaat. Op een van de technische vragen van de VVD Rijswijk over de splitsing van uitgaven in het sociaal domein tussen wettelijke verplichtingen en toegevoegde Rijswijkse maatregelen gaf het college aan dat die splitsing moeilijk te maken is, omdat alles zo met elkaar verbonden is. Ongelofelijk. En daarom doen we maar niets. Dat geeft maar weer eens duidelijk aan dat de boel administratief en qua organisatie niet op orde is, maar ook dat de wil ontbreekt om stevige beslissingen te nemen om de uitgaven te beperken. Ja, die doen pijn, maar dat kan niet anders als het zo slecht gaat met de financiën.

Die onwil om zelf verantwoordelijkheid voor bezuinigingen te nemen blijkt ook uit het project 'Transparant begroten.'

Het college stelt een hele lijst samen met mogelijke bezuinigingen, maar durft zelf niet te kiezen en verantwoordelijkheid te nemen. Onder de noemer van 'participatie', het meest misbruikte woord van dit college, laat u de keuze voor de bezuinigingen over aan de raad. Kortom geen visie, geen ambitie van dit college en het weglopen van de verantwoordelijkheid om de boel echt 'op orde te maken'.

Participatie over de besteding van de Eneco-gelden bent u plotseling vergeten. U boekt zonder overleg met de Raad €20 van de €70 miljoen over naar de algemene reserves. Hoe dubbelhartig! De afspraak was dat het college samen met de raad zou praten over de besteding van de Eneco-gelden. Op verzoek van de VVD Rijswijk zou dit voor de kadernota moeten gebeuren. De VVD Rijswijk had al een vermoeden dat u er anders met vele euro's vandoor zou gaan en ja hoor, u gebruikt €20 miljoen om het falend financiële beleid op te vangen. Het is niet te geloven. Wij zullen samen met andere partijen hierover een amendement indienen.

Suggesties en opmerkingen over de kadernota

Voorzitter,

- De VVD Rijswijk zal u middels een motie verzoeken om echt in te grijpen bij het sociaal domein om de alsmaar optredende budgetoverschrijdingen te beperken. Op mondelinge vragen van de VVD Rijswijk om iets te doen aan een van de mogelijke oorzaken van budgetoverschrijding, de zogenaamde *up-coding*, weigerde de wethouder actie te ondernemen en verwees naar de accountant. Alsof die het al niet druk genoeg heeft. Vandaar deze motie.
- De VVD Rijswijk is voor het beperken van de lasten voor burgers en bedrijven. U zegt in de kadernota dat ook te willen. De VVD Rijswijk zal u daaraan houden. Geen extra verhogingen van de belastingen en heffingen voor burgers en bedrijven!
- De VVD Rijswijk is van mening dat het college te vaak verrast wordt door budgetoverschrijdingen en tegenvallers. Daarom vraagt de VVD Rijswijk u een einde te maken aan de vele open einderegelingen waarmee u in de begroting te maken heeft. Bijvoorbeeld, de Ooievaarspas viel in 2019 veel duurder uit dan begroot met als oorzaak dat er meer passen afgenomen werden en het gebruik intensiever was. U krijgt vervolgens een rekening van de gemeente Den Haag en hoppla, weer wat meer euro's kwijt dan begroot. Het lijkt ons goed om dit soort open einderegelingen structureel tegen het licht te houden. Bent u bereid dat te doen? Tevens bij dit soort regelingen een piepsysteem in te voeren die tijdig aangeeft als het gereserveerde budget opraakt. Voor de VVD Rijswijk geldt dan: op is op! Niet alleen bij de Ooievaarspas, maar bij veel van dit soort regelingen. En als maximering niet mogelijk is, dan afschaffen die regeling. Ja, ook de Ooievaarspas, waarna we een beter en beheersbaarder alternatief kunnen verzinnen.
- De VVD Rijswijk is van mening dat de gemeente Rijswijk niet op moet draaien voor de kosten van de energietransitie bij Stedin. Die hebben zelf middelen genoeg en kunnen eventueel steun vragen bij het Rijk. Is het college bereid dit standpunt in te brengen in de aandeelhoudersvergadering van Stedin?

- De VVD Rijswijk is van mening dat, nu de bepalingen van de veiligheidscirkel van TNO per 1 januari verdwijnen, de upgrade en uitbreiding van de RHC-velden met spoed ter hand moet worden genomen. De vernieuwing van veld 3 en de aanleg van een vierde veld kunnen niet langer wachten. Dus graag aan de slag in de winterstop van 2020/2021. Bij de aanleg zal uiteraard rekening moeten worden gehouden met de toekomstplannen van het totale sportpark Elsenburg. De VVD Rijswijk heeft hierover een motie achter de hand.
- De apparaatskosten per hoofd van de bevolking stijgen. Juist bij een groeiende bevolking zou door *efficiency* deze kosten lager moeten worden. Kunt u ons uitleggen hoe dat zit en dan net iets overtuigender dan de antwoorden die op de technische vragen zijn gegeven.
En hoe is het toch mogelijk dat de inhuur van externen buitensporig is gestegen? Het is een mooi verhaal in uw antwoorden op vragen uit de raad over onvervulbare vacatures en daarnaast naast kosten voor inhuur ook besparingen van loonkosten. De VVD Rijswijk gelooft daar echter niets van en het blijkt ook niet uit uw eigen cijfers. De gerealiseerde formatie en bezetting per 1000 inwoners is in 2019 hoger uitgevallen dan u zelf had begroot. U moet uzelf een harde *target* opleggen voor de inhuur van externen gecombineerd met een professioneel werving- en selectiebeleid om jonge, startende ambtenaren aan Rijswijk te binden. Maak het leuk en aantrekkelijk. En tuurlijk, na vijf jaar zullen ze wellicht vertrekken naar een grotere stad. Dat is oké, maar laat ons dan gebruik maken van hun nieuwe kennis op alle gebieden, elan en enthousiasme! En ja, ambtenaren die al heel lang op hetzelfde dossier zitten moeten middels modern HR-beleid nieuwe uitdagingen krijgen binnen of buiten Rijswijk. Is het college bereid dit serieus op te pakken? Het wordt namelijk al jaren gezegd, maar we zien er niets van! Verder willen wij graag van het college weten of er bij de inhuur van externen serieus wordt gekeken naar eventueel belangenverstrengeling van die externen, omdat zij bijvoorbeeld afkomstig zijn uit de adviespool van een bouwer of projectontwikkelaar?

- De parkeerreserve is intussen geworden tot de Rijswijkse grabbelton. Re pas en te onpas wordt er een greep in die reserve gedaan voor een fietsenstalling, fietsboxen of het salamanderpad over de A4. Is het college bereid eerst een mobiliteitsvisie met de raad te bespreken en daarna te bepalen voor welke onderdelen daarvan de parkeerreserve gebruikt kan worden?

Voorzitter,

Ik sluit af met coronacrisis. In mij bijdrage heb ik die tot nu toe niet genoemd, anders dan in de teksten van het college. De coronacrisis kost de gemeente geld en het is goed dat de VNG voor de gemeente bezig is om de kosten van die crisis vergoed te krijgen van het Rijk. U gebruikt de coronacrisis te vaak als excuus voor zaken die niet gerealiseerd zijn. 'Sorry, de ambtenaren werkten thuis, dus het werk ligt stil.' Dat kan niet waar zijn. Ook wilt u alle werkplekken van medewerkers thuis volledig opnieuw inrichten voor, als de VVD Rijswijk het goed begrepen heeft, €1800 euro per werknemer. Ook dat kan niet waar zijn. Mensen hebben ook een eigen verantwoordelijkheid voor het goed inrichten van de werkplek thuis.

Al met al geen vrolijk beeld in deze kadernota, maar wat de VVD Rijswijk de meeste zorgen baart is het gebrek aan ambitie, daadkracht en degelijk financieel beleid van dit college. Het moet vanaf morgen echt anders!

Dank u wel voorzitter.